

редня заробітна плата працівників даної категорії персоналу складала 3550,00 грн. по Макарівському лібозаводу.

Висновки з проведеного дослідження. Розуміння стану та особливостей заробітної плати як базового елементу системи мотивації підприємства відіграє значну роль в управлінні підприємством. Аналіз стану заробітної плати може слугувати для керівництва підприємства основою для розробки або удосконалення системи мотивації підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Макух Т.О. Особливості державного регулювання фінансового забезпечення підприємств хлібопекарної галузі / Т.О. Макух // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 235–241.
2. Прокіп М.І. Стан хлібопекарської галузі в Україні [Електронний ресурс] / М.І. Прокіп. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/20_DNI_2013/Economics/9_142783.doc.htm.
3. Пирожок О. Інтерв'ю: Александр Васильченко: хлібопекарная отрасль переживает не самые лучшие времена (13 февраля 2013 г.) / О. Пирожок: [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ukrhlbprom.org.ua/ua/publikaciii/interv_y_oleksandra_vasilchenka.html.
4. Ткач Т. ПАТ «Київхліб»: ситуація навколо підприємства загострюється / Т. Ткач // Профспілкові вісті. – 2013. – № 33 (703). – С. 3.
5. Лист Голові КМДА О. Попова щодо умов приєднання ПАТ «Київхліб» до Меморандуму порозуміння (25.06.2013): [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kyivhlb.com.ua/ukr/news/news/?news_id=146.

УДК 330.341.1:330.131.7

Ткач У.В.

*аспірант кафедри фінансів, обліку і контролю
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя*

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ СХИЛЬНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РИЗИКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Стаття присвячена дослідженню схильності промислового підприємства до інноваційного ризику. Запропоновано алгоритм вдосконалення діагностики схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі. У результаті аналізу рекомендується застосувати дієвіший методичний апарат інтегральної оцінки, який полягає у побудові інтегрального показника, який можна назвати «інтегральний показник схильності до інноваційного ризику».

Ключові слова: ризик, протидія ризику, одинична оцінка, показники ефективності, інтегральний показник схильності до інноваційного ризику.

Ткач У.В. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ СКЛОННОСТИ К ИННОВАЦИОННОМУ РИСКУ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ХЛЕБОПЕКАРНОЙ ОТРАСЛИ

Статья посвящена исследованию склонности промышленного предприятия к инновационному риску. Предложен алгоритм совершенствования диагностики склонности к инновационному риску предприятий хлебопекарной отрасли. В результате анализа рекомендуется применять действенный методический аппарат интегральной оценки, который заключается в построении интегрального показателя, что можно назвать «интегральный показатель склонности к инновационному риску».

Ключевые слова: риск, противодействие риска, единичная оценка, показатели эффективности, интегральный показатель склонности к инновационному риску.

Tkach U.V. IMPROVING ECONOMIC DIAGNOSTICS PROPENSITY TO INNOVATION RISKS IN THE BAKING INDUSTRY

The article investigates the propensity to innovative industrial enterprise risk. An algorithm for improving the diagnosis of predisposition to innovation risk enterprises baking industry. The analysis is recommended to apply more effective methodological apparatus integrated assessment, which is the construction of the integral index, which can be called «integral indicator of propensity to innovation risk».

Keywords: risk, risk of resistance, a single assessment, performance indicators, integral indicator of propensity to innovation risk.

Постановка проблеми. Доцільно вести мову про схильність промислового підприємства до інноваційного ризику. Об'єктивним є припущення, що всі підприємства схильні до інноваційного ризику, лише у одних – низька схильність, а в інших – висока. Ми вважаємо, що схильність підприємства до інноваційного ризику є його здатністю до протидії інноваційному ризику (низька схильність забезпечує дієву протидію, а висока схильність навпаки), тобто сукупністю наявних і прихованих можливостей, ресурсів, засобів, інструментів, методів, важелів впливу, які підприємство може мобілізувати в разі необхідності для послаблення негативної дії її нейтралізації або прийняття інноваційного ризику в умовах неминучого вибору, невизначеності, випадковості та конфліктності [1; 2; 3].

У запропонованому визначенні протидія розглядається як процес послаблення негативної дії інно-

ваційного ризику, її нейтралізації або прийняття, залежно від конкретної ситуації. При цьому, в ході здійснення господарської діяльності, підприємство набуває необхідного досвіду поведінки в умовах інноваційного ризику (як позитивного, так і негативного), який в кінцевому рахунку стає основою адаптації до ризику. Дослідження схильності до інноваційного ризику потребує адекватного методичного забезпечення.

Зважаючи на викладене, зрозуміло, що провести достовірну оцінку схильності підприємства до інноваційного ризику практично неможливо. Вирішення цієї проблеми може стати результативний підхід до оцінки схильності, який базується на припущенні, що чим нижча схильність підприємства до інноваційного ризику, тим буде вищою ефективність його господарської діяльності. Власне, у ході діагностики схильності підприємства до інноваційного

ризиком основним критерієм буде розширене відтворення, яке кількісно може виразити позитивна динаміка показників ефективності використання виробничих ресурсів.

Постановка завдання. Процес діагностики схильності до інноваційного ризику досліджуваної сукупності підприємств хлібопекарської галузі є складним і передбачає проведення ряду діагностичних заходів у логічній послідовності, починаючи від одиначної оцінки динаміки показників продуктивності ресурсів і завершуючи комплексною інтегральною оцінкою, за результатами якої генеруються управлінські рішення щодо поведінки підприємства в умовах деструктивної дії інноваційного ризику (рис. 1).

На рис. 1 відображене авторське бачення процесу діагностики схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі, яке базується на припущенні про те, що показники продуктивності виробничих ресурсів (або показники ефективності використання виробничих ресурсів) можуть слугувати індикаторами розширеного відтворення, на основі яких робиться висновок про високу або низьку схильності до інноваційного ризику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Таким чином, перші чотири етапи процесу діагностики схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі є складовими одиначної оцінки, що полягає у відборі, обрахунку та визначенні динаміки розвитку показників продуктивності виробничих ресурсів.

Наступних три етапи є складовими інтегральної оцінки, яка проводиться шляхом нормування одиначних показників продуктивності ресурсів та об'єднання їх в інтегральний показник, для якого визначаються критичні значення, і на основі співставлення з якими діагностується наявність високої або низької схильності до інноваційного ризику.

Заключним етапом запропонованого алгоритму стане ранжування досліджуваних підприємств за інтегральним показником схильності до інноваційного ризику. Перейдемо до реалізації вдосконалення процесу діагностики схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі.

Ми вважаємо, що для проведення оцінки схильності до інноваційного ризику доцільно взяти такі показники ефективності використання ресурсів:

- зношеність основних засобів ($Z_{об}$) – відношення обсягу зносу до первісної вартості основних засобів;

- капіталовіддача основних засобів ($KB_{об}$) – відношення виручки від реалізації продукції до залишкової вартості основних засобів;

- капіталоозброєність праці ($KO_{пр}$) – відношення залишкової вартості основних засобів до середньооблікової чисельності працівників;

- продуктивність праці ($\Pi_{пр}$), тис. грн. / особа – відношення виручки від реалізації продукції до середньооблікової чисельності працівників;

- матеріаловіддача матеріальних ресурсів (MB) – відношення виручки від реалізації продукції до обсягу матеріальних затрат;

- оборотність оборотних засобів ($O_{обз}$) – відношення виручки від реалізації продукції до обсягу оборотних активів;

- оборотність виробничих запасів ($O_{вз}$) – відношення виручки від реалізації продукції до обсягу виробничих запасів;

- оборотність сукупних активів ($O_{са}$) – відношення виручки від реалізації продукції до обсягу сукупних активів.

Після проведення необхідних розрахунків показників досліджуваних підприємств сформуємо табл. 1.

Аналізуючи дані табл. 1 видно, що протягом 2001-2012 рр. зниження показника зношеності основних засобів свідчить про те, що темп росту первісної вартості основних засобів перевищив темп росту обсягу зносу, тобто підприємство оновлювало склад обладнання шляхом купівлі нового, що є суттєвою ознакою низької схильності до інноваційного ризику. Слід також вказати на суттєве зниження (44,3%)

Рис. 1. Алгоритм вдосконалення діагностики схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі

Джерело: авторська розробка

показника зносу у 2012 році, порівняно з 2011 роком на ПАТ «Поліссяхліб», що свідчить про введення в експлуатацію нового обладнання. Протилежна ситуація склалася у діяльності решти підприємств, при чому найбільше зростання частки зносу в первісній вартості основних засобів (з 3,2% у 2001 році до 67,3% у 2012 році) відбулося в діяльності ТОВ «Тернопільхлібпром».

Проведемо оцінку динаміки капіталовіддачі основних засобів досліджуваної сукупності підприємств (табл. 1).

З даних табл. 1 видно, що найменший середньорічний рівень капіталовіддачі основних засобів має ПАТ «Концерн Хлібпром» – 2,06, а найвищий – 8,8 ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат». При цьому динаміка капіталовіддачі протягом останніх 12 років для 4 підприємств була негативною. Якщо для ПАТ «Поліссяхліб» та ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат» зниження капіталовіддачі відбулося внаслідок придбання нового обладнання, то для ПрАТ «Ізяславський хлібо завод» – зменшенням обсягів продажу. Капіталовіддача ПАТ «Концерн Хлібпром» протягом 2005-2012 рр. зросла у 5,5 разів, але так і не досягла рівня 2011 року, проте це підприємство розвивається досить стабільно.

Оцінюючи показник капіталоозброєності праці, результати розрахунків якого містить табл. 1, слід зазначити, що всі досліджувані підприємства демонструють його позитивну динаміку. Таким чином, темп росту залишкової вартості основних засобів був більшим за темп росту середньооблікової чисельності працівників, а темп спадання, відповідно, меншим, у зв'язку з чим можна зробити висновок, що на підприємствах протягом 2001-2012 рр. підвищилася механізація та автоматизація праці.

Результати обрахунку показника продуктивності праці досліджуваних підприємств хлібопекарської галузі зведено у табл. 1.

Дані свідчать про загальне зростання продуктивності праці у 4,6 рази в середньому по сукупності протягом 2001-2012 рр. У розрізі підприємств найменше зростання продуктивності праці у 2,3 було характерним для ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат» та ПрАТ «Ізяславський хлібо завод» (у 2,5 рази); найбільше зростання показника в 15,8 рази наявне

у ПрАТ «Сарненський хлібо завод» та ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (у 15 разів). Виявлені зміни відбулися переважно внаслідок значного перевищення темпу зростання виручки від реалізації продукції над темпом зростання середньооблікової чисельності працівників, що підтверджує висновок про зростання механізації та автоматизації праці, а також про зростання споживчого попиту на хлібобулочні вироби в Західноукраїнському регіоні в цілому.

Для одержання більш повної інформації про динаміку ефективності використання виробничих ресурсів підприємств хлібопекарської галузі проведемо розрахунки матеріаловіддачі. Загальний показник матеріаловіддачі по сукупності підприємств зріс на 25,4%, сягнувши значення на кінець 2012 року 1,813. Протягом 2001-2012 рр. скорочення показника матеріаловіддачі матеріальних ресурсів відбулося тільки на двох підприємствах сукупності – ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат» (-6,1%) та ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (-26,4%). Серед решти підприємств найбільше зростання матеріаловіддачі в 15,4 рази на ПрАТ «Славутський хлібо завод» та приріст +65% на ПАТ «Концерн Хлібпром». Отже, діяльність 8 підприємств можна охарактеризувати як матеріально заощадливу, у зв'язку з чим відбувається зростання матеріаловіддачі в динаміці та ефективне використання матеріальних ресурсів.

Перейдемо до оцінки динаміки оборотності оборотних засобів підприємств хлібопекарської галузі. Аналізуючи динаміку оборотності оборотних засобів, слід зазначити, що протягом 2001-2012 рр. лише три підприємства мали приріст – ПрАТ «Сарненський хлібо завод» +3,3%, ПрАТ «Славутський хлібо завод» +37,2%, ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат» +46,3%. Оборотність оборотних засобів решти підприємств знизилася: від -0,75% (ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат») до -66,3% (ПАТ «Концерн Хлібпром»), сумарний же спад показника всієї сукупності підприємств склав -14,4%. Таким чином, можна зробити загальний висновок, що оборотні засоби підприємства використовують неефективно. Можливо, причиною цього є збільшення обсягів дебіторської заборгованості. Для того, щоб підтвердити або спростувати це, слід дослідити динаміку оборотності виробничих запасів, які є матеріальною части-

Таблиця 1

Результати одиничної оцінки динаміки показників продуктивності виробничих ресурсів

Назва підприємства	Середнє за 12 років							
	зносність основних засобів ($Z_{оз}$)	капіталовіддача основних засобів ($КВ_{оз}$)	капіталоозброєність праці ($КО_{пр}$)	продуктивність праці ($П_{пр}$), тис. грн. / особа	матеріаловіддача матеріальних ресурсів (МВ)	оборотність оборотних засобів ($O_{обз}$)	оборотність виробничих запасів ($O_{вз}$)	оборотність сукупних активів ($O_{са}$)
1. ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат»	0,547	5,447	12,619	62,17	1,808	9,402	22,464	2,893
2. ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат»	0,433	3,989	27,974	117,47	1,615	9,488	30,402	2,629
3. ПрАТ «Ізяславський хлібо завод»	0,498	6,412	15,209	91,80	1,751	2,986	7,508	1,924
4. ПАТ «Концерн Хлібпром»	0,256	2,058	180,284	60,17	1,365	9,306	30,176	2,391
5. ПАТ «Поліссяхліб»	0,475	4,666	19,778	85,59	1,788	12,025	22,656	3,009
6. ПрАТ «Сарненський хлібо завод»	0,421	2,938	32,242	95,19	1,897	4,760	21,864	1,425
7. ПрАТ «Славутський хлібо завод»	0,741	5,406	15,860	76,99	1,763	4,854	6,544	2,459
8. ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»	0,422	2,819	31,641	91,69	1,585	5,842	19,432	1,738
9. ТОВ «Тернопільхлібпром»	0,358	3,804	14,749	58,12	1,694	3,426	16,166	1,053
10. ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»	0,412	8,838	18,583	157,95	2,093	2,767	9,940	2,004
У середньому на 1 підприємство	0,456	4,638	36,894	89,71	1,736	6,486	18,715	2,153

ною оборотних засобів. Середньорічний показник по всій сукупності підприємств за період аналізу зменшився на 17,3%, що свідчить загалом про погіршення ефективності використання виробничих засобів підприємствами хлібопекарської галузі.

З огляду на попередньо одержані результати, виникає необхідність у проведенні оцінки ефективності використання сукупного капіталу підприємства – і оборотного, і оборотного разом. Таким показником є оборотність сукупних активів. У розрізі підприємств можна провести аналогію з динамікою оборотності оборотних засобів – так само протягом аналізованого періоду демонструють зростання ПрАТ «Славутський хлібо завод» (+37,1%), ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат» (+64,2%), ПрАТ «Сарненський хлібо завод» (+78,9%) і до них приєдналося з максимальним результатом ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (+125,8%). Щодо решти підприємств, то ПАТ «Поліссяхліб» демонструє найменший спад -3,7%, а ПАТ «Концерн Хлібпром» – найбільший спад -52,5%.

Об'єднавши результати одиначної оцінки динаміки показників продуктивності виробничих ресурсів, однозначних висновків щодо схильності підприємств до інноваційного ризику неможливо, оскільки не виявилось жодного підприємств, де б динаміка показників була б однаковою. У зв'язку з цим необхідно застосувати дівіший методичний апарат інтегральної оцінки, який полягає у побудові інтегрального показника, який можна назвати «інтегральний показник схильності до інноваційного ризику» [4; 5; 6]. Цей комплексний показник синтезує в собі всі попередні одиначні показники, які необхідно нормувати. Процес нормування полягає у тому, щоб звести оцінку одиначних показників, які будуть введені до складу інтегрального показника, в межі від 0 до 1, навіть якщо вони набули від'ємного значення або по-різному впливають на ефективність господарської діяльності підприємства. У випадку, якщо зростання показника є негативною тенденцією, то його слід називати дестимулятором і нормування проводити за формулою:

$$Nz_{ij} = \frac{z_{\max} - z_{ij}}{z_{\max} - z_{\min}}, \quad (1)$$

де Nz_{ij} – нормоване значення i -го показника j -го підприємства;

Z_{\max} – максимальне значення i -го показника;

Z_{ij} – фактичне значення i -го показника j -го підприємства;

Z_{\min} – мінімальне значення i -го показника;

У випадку, якщо зростання показника є позитивною тенденцією, то його слід називати стимулятором і нормування проводити за формулою:

$$Nz_{ij} = \frac{z_{ij} - z_{\min}}{z_{\max} - z_{\min}}, \quad (2)$$

Провівши процедуру нормування, необхідно визначити рівняння інтегрального показника. Узагальнено воно має вигляд:

$$I = \sum_{i=1}^n \alpha_i Nz_{ij}, \quad (3)$$

де I – інтегральний показник;

n – кількість нормованих показників, введених до складу інтегрального показника;

α_i – коефіцієнт вагомості i -го нормованого показника, при чому має виконуватися умова:

$$\sum_{i=1}^n \alpha_i = 1, \quad (4)$$

Коефіцієнти вагомості визначаються, як правило, експертним шляхом, коли збираються думки експертів щодо важливості та пріоритетності кожного показника і проводиться їх ранжування. У нашому випадку слід вважати, що принципової відмінності між значимістю аналізованих показників немає, тому всі вони рівновагомі. Тоді кінцевий вигляд рівняння інтегрального показника схильності до інноваційного ризику (I_{CIP}) буде таким:

$$I_{CIP} = \frac{1}{8} (N3_{O3} + NKB_{O3} + NKO_{Pr} + NIP_{Pr} + NMB + NO_{O3} + NO_{B3} + NO_{C4}). \quad (5)$$

Очевидно, що критичним значенням інтегрального показника схильності до інноваційного ризику

Таблиця 2

Усереднені результати нормування параметрів та розрахунку інтегрального показника схильності до інноваційного ризику

Назва підприємства	Нормоване значення показника*:								
	Зношеності основних засобів (N3O3)	Капіталовіддача основних засобів (NFB03)	Капіталоозброєності праці (NFOPr)	Продуктивності праці (NIPrPr)	Матеріаловіддача ресурсів (NMB)	Оборотність оборотних засобів (NOO63)	Оборотність виробничих запасів (NOB3)	Оборотність сукупних активів (NOCA)	Інтегральний показник схильності до інноваційного ризику (CIP)
1. ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат»	0,400	0,500	0	0,041	0,609	0,717	0,667	0,941	0,484
2. ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат»	0,635	0,285	0,092	0,595	0,343	0,726	1	0,806	0,560
3. ПрАТ «Ізяславський хлібо завод»	0,501	0,642	0,015	0,337	0,530	0,024	0,040	0,445	0,317
4. ПАТ «Концерн Хлібпром»	1	0	1	0,021	0	0,706	0,991	0,684	0,550
5. ПАТ «Поліссяхліб»	0,548	0,385	0,043	0,275	0,581	1	0,675	1	0,563
6. ПрАТ «Сарненський хлібо завод»	0,660	0,130	0,117	0,371	0,731	0,215	0,642	0,190	0,382
7. ПрАТ «Славутський хлібо завод»	0	0,494	0,019	0,189	0,547	0,225	0	0,719	0,274
8. ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»	0,658	0,112	0,113	0,336	0,302	0,332	0,540	0,350	0,343
9. ТОВ «Тернопільхлібпром»	0,790	0,258	0,013	0	0,452	0,071	0,403	0	0,248
10. ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»	0,678	1	0,036	1	1	0	0,142	0,486	0,543
У середньому на 1 підприємство	0,587	0,380	0,145	0,316	0,509	0,402	0,510	0,562	0,427

Джерело: сформовано та проведено розрахунки автором на основі даних річних фінансових звітів підприємств

* у середньому за 2001-2012 рр.

буде 0,5, яке інтерпретуватиметься наступним чином: якщо $I_{ПР} > 0,5$, то підприємство має низьку схильність до інноваційного ризику і має передумови до швидкої адаптації, якщо $I_{ПР} < 0,5$, то схильність до інноваційного ризику висока.

Обчисливши нормовані показники ефективності використання виробничих ресурсів підприємств, за 2001-2012, їх усереднені значення зведемо у табл. 2.

З даних табл. 2 видно, що всього 4 підприємства мають середньорічне значення інтегрального показника схильності до інноваційного ризику, більше 0,5 – це ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (0,543), ПАТ «Концерн Хлібпром» (0,55), ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат» (0,56) та ПАТ «Поліссяхліб» (0,563). Значення інтегрального показника

ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат» склало 0,484 і є наближеним до критичного. Для цих підприємств можна діагностувати низьку схильність до інноваційного ризику та наявність передумов для ефективної адаптації. Решта підприємств знаходяться у небезпечній зоні високої схильності до інноваційного ризику. Динаміку інтегрального показника схильності до інноваційного ризику протягом 2001-2012 рр. зведемо у табл. 3.

З даних, наведених у табл. 3, видно, що ПрАТ «Славутський хлібо завод» і ПрАТ «Сарненський хлібо завод» демонструють найбільший прогрес, оскільки темп росту інтегрального показника схильності до інноваційного ризику для цих підприємств відповідно склав 208 та 336%, проте це їх не врятувало від критичної

Таблиця 3

Динаміка інтегрального показника схильності до інноваційного ризику підприємств хлібопекарської галузі

Назва підприємства	Значення показника за роками							Зміни у 2012 р. порівняно з 2001 р.
	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2012	
1. ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат»	0,542	0,439	0,313	0,447	0,452	0,258	0,334	-0,208
2. ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат»	0,506	0,590	0,263	0,492	0,640	0,621	0,567	+0,061
3. ПрАТ «Ізяславський хлібо завод»	0,426	0,318	0,192	0,262	0,306	0,274	0,324	-0,102
4. ПАТ «Концерн Хлібпром»	0,574	0,235	0,625	0,535	0,421	0,335	0,472	-0,102
5. ПАТ «Поліссяхліб»	0,626	0,583	0,330	0,370	0,495	0,485	0,597	-0,029
6. ПрАТ «Сарненський хлібо завод»	0,126	0,371	0,248	0,383	0,383	0,410	0,422	+0,296
7. ПрАТ «Славутський хлібо завод»	0,126	0,260	0,221	0,220	0,285	0,221	0,262	+0,136
8. ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»	0,360	0,346	0,217	0,425	0,368	0,406	0,321	-0,038
9. ТОВ «Тернопільхлібпром»	0,379	0,538	0,133	0,197	0,120	0,370	0,219	-0,160
10. ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»	0,333	0,613	0,353	0,299	0,592	0,521	0,553	+0,220
У середньому на 1 підприємство	0,400	0,429	0,289	0,363	0,406	0,390	0,407	+0,007

Джерело: сформовано та проведено розрахунки автором на основі даних річних фінансових звітів підприємств

зони. Відносно стабільність низької схильності до інноваційного ризику протягом 2007-2012 рр. демонструє ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат», оскільки протягом цього періоду інтегральний показник перевищував 0,5. Аналогічна ситуація склалася у діяльності ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» протягом 2008-2012 рр. Лідери за підсумком 2012 року ті ж самі, що й за усередненими даними. Аутсайдерами є 6 підприємств, при чому найбільший спад наявний у діяльності ПрАТ «Дрогобицький хлібокомбінат» (-38,3%).

Висновки з проведеного дослідження. Отже, за результатами проведеної діагностики схильності до інноваційного ризику можна зробити висновок, що найбільш схильними до ризику і малоздатними протистояти йому є п'ять підприємств, зокрема ПрАТ «Ізяславський хлібо завод», ПрАТ «Сарненський хлібо завод», ПрАТ «Славутський хлібо завод», ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» і ТОВ «Тернопільхлібпром». Решта підприємств має низьку схильність до інноваційного ризику та здатні ефективно адаптуватися в умовах його руйнівної дії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : [статистичний збірник] / І.В. Калачова (відповідальна за випуск) ; Державна служба статистики України. – К. : ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2012. – 305 с.
2. Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smida.gov.ua>.
3. Про державну статистику / Закон України № 2614-XII 17.09.1992 р. від (поточна редакція від 02.12.2012 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
4. Ястремський О.І. Моделювання економічного ризику / Олександр Іванович Ястремський. – К. : Либідь, 1992. – 176 с.
5. Ястремський О.І. Основи мікроекономіки / О.І. Ястремський, О.Г. Гриценко – [2-ге вид., перероб. і доп., з Модельно-комп'ютерним додатком на лазерному диску]. – К. : Знання-Прес, 2007. – 579 с.
6. Уолш К. Ключевые показатели менеджмента: Как анализировать, сравнивать и контролировать данные, определяющие стоимость компании / Киран Уолш ; пер. с англ. – 2-е изд. – М. : Дело, 2001. – 360 с.